

Nederlands contactorgaan van de Duitse motiefgroep Ornithologie met een bijdrage uit België. Contactpersonen: Gerard Kolman en Peter van Nies. Eerstgenoemde int de contributie van de Ned. (en ev. Belgische leden) en redigeert dit orgaan.

Tel. 0486-473868. E-mail: gajkolman@home.nl. Website van de MGO (Peter van Nies) www.MG-O.de

Contactbrief 99 (mei 2016)

Inleiding

We hebben een nieuwe locatie voor onze contactdagen gevonden in IJsselstein en we hopen dat u de volgende keer ook tijd vrij maakt om te komen. Zie het verslagje van de laatste contactdag van Agnes van der Sanden. Er heeft ook weer een Jahrestreffen in Duitsland plaatsgevonden en u leest een verslag van Agnes en Peter van Nies. Verder de immer uitstekend gedocumenteerde bijdrage van Peter van Nies over een specifieke vogel: de Korhoen. Koenraad Bracke uit België heeft natuurlijk weer verrassend nieuws op vogelpostzegelgebied. Trouwens hebt u de mooie vogelzegels van Griend al gezien of aangeschaft? Van Ommen is een prachtige tekenaar en u vindt over hem en het nieuwe velletje iets in deze contactbrief. De vierde rondzending die i.s.m. de NVTF is opgezet loopt goed en binnenkort verwacht ik hem terug. Na de vakantie volgt de vijfde rondzending: die bestaat uit 2 dozen met voornamelijk postzegelboekjes met veelal postfris materiaal. gk

Griend

Honderd jaar geleden nam Natuurmonumenten het waddeneiland Griend in beheer. Ter gelegenheid van dit eeuwfeest brengt PostNL een postzegelvel uit met daarop tien bijzondere vogelsoorten die op het eiland voorkomen, geportretteerd door vogelschilder Erik van Ommen. Hij weet als geen ander de uiterlijke kenmerken, de beleving en de persoonlijkheid van iedere vogel in kaart te brengen. Erik van Ommen is een van de weinige kunstenaars die buiten vogels schildert en tekent. Het is dan ook een prachtig velletje geworden met: grote stern, bergeend, rosse grutto, bonte strandloper, zilverplevier, bontbekplevier, visdief, kanoet en eidereend. Van de totstandkoming van postzegelvel 'Griend, vogels van het wad' is een korte video gemaakt die te zien is op erikvanommen.nl.

Er is ook een prestigeboekje verschenen over Griend. gk

Verslag bijeenkomst 19-3-2016

Zaterdag 19 maart komen we met 18 personen samen in KPJ de Deel, IJsselstein, om het wel en wee van de postzegelgroep te bespreken en te genieten van de lezing van Ton Plug over zijn Surinaamse avonturen. Tom Loorij verrast de groep met een mooi bericht: er staat een boek op stapel over de Nederlandse vogels op postzegels, welgeteld 260 soorten. Bij dat boek heeft Tom een grote inbreng. Ongezien tekenen de 18 aanwezigen de voorintekenlijst, vertrouwend op Toms deskundige inzet.

Daarna gaat de volledige aandacht naar de presentatie van Ton. Al 15 jaar reist hij regelmatig naar Suriname in het kader van zijn werk. Daarbij neemt hij ook wat tijd om het land, de mensen en de natuur steeds wat beter te leren kennen. Het resultaat daarvan kunnen we ruim bewonderen. Bijzondere aandacht krijgen de vogelpostzegels van Suriname. Vooral de naamgeving op en de verkrijgbaarheid van de zegels krijgt de aandacht. Hij heeft zoveel te vertellen en te laten zien dat er voor het ruilen en zoeken in het ruilmateriaal weinig tot geen tijd rest. Geen van de aanwezigen heeft daar moeite mee.

Gezamenlijk wordt besloten de najaarsbijeenkomst op zaterdag 5 november weer bij KPJ de Deel te organiseren.

VOLGENDE BIJEENKOMST: zaterdag 5 november (KPJ de Deel in IJsselstein)

Op de valreep nog een bericht van Tom Loorij (zie ook brief op de volgende bladzijde)

Zie eens wat vandaag bij mij in de brievenbus gleed (zie bijlage)!

Niet te geloven, voor de tweede keer (de eerste was in 2006).

Ik heb het destijds ingezonden onder het mom 'niet geschoten is altijd mis' met als achtergrond dat hij nooit twee keer aan dezelfde persoon werd uitgereikt.

Maar kennelijk kan dat dus wel als je maar een grote tussenpoos hanteert.

En jullie weten: er stond een groot informatief kader bij over de Motiefgroep.

Als het al niet gebeurd is, dan wordt het de hoogste tijd dat dit ook eens onder de aandacht van Duitsland wordt gebracht.

Misschien is dat net voldoende om ze over de streep te trekken voor een subsidie voor het vogelpostzegelboek met Peter Muller!

Ik heb evt. nog een presentexemplaar.

FILATELIE

Stichting Nederlandsch Maandblad voor Philatelie

Secretaris: L.F.C. Elzinga
Schalmei 5, 4876 VC Etten-Leur

06-508 950 44
leo.elzinga@telfort.nl
www.defilatelie.nl

De heer T.P.J. Loorij
Rosentuin 31
2272 XA VOORBURG

Etten-Leur, 8 mei 2016

Geachte heer Loorij,

De Raad van Toezicht van de Stichting Nederlandsch Maandblad voor Philatelie heeft besloten, op voordracht van de daartoe ingestelde commissie aan u de L.H. Tholentrofee 2015 toe te kennen.

Dit vanwege uw artikel "Vogelpostzegels verzamelen, een leuke hobby!" in de niet-filatelistische pers verschenen in het tijdschrift "het Vogeljaar", jaargang 63 (3) 2015.

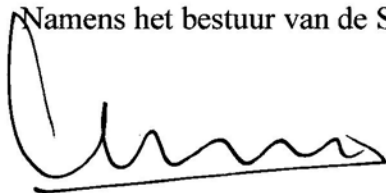
Ik feliciteer u van harte met het behalen van deze onderscheiding.

De onderscheiding zal tegen het eind van dit jaar op 19 november worden uitgereikt tijdens het informele "Najaarsdiner" van de Raad van Toezicht met de winnaars van de andere prijzen.

Een uitnodiging voor dit diner, waaraan wij hopen u als onze gast welkom te mogen heten, zal u tegen die tijd worden toegezonden.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de Stichting Nederlandsch Maandblad voor Philatelie,

Leo Elzinga
secretaris

P.S. Desgewenst kunt u de te maken kosten om aan deze uitnodiging gehoor te geven bij onze penningmeester declareren.

.....
IBAN: NL33ABNA0554429462
BIC: ABNANL2A
KVK: 41.15.22.95

Jahrestreffen 2016

Het zit er weer op, het Jahrestreffen van dit jaar in de Duitse Rhön, helaas!

Van 21 tot 24 april kwamen we bij elkaar in Hotel "Eisenacher Haus" in Erbenhausen: een prachtige locatie, nagenoeg boven op de "Ellenbogen", met 814 meter de hoogste berg in de Thüringer Rhön. Het hotel was een schot in de roos! Naast verzorgde kamers hadden wij de beschikking over een ruime zaal voor onze lezingen en uiteraard "kletsen en ruilen". Zowel ontbijt als avondeten waren uitstekend met een ongekend grote keus uit alle mogelijke lekkernijen: het ontbrak ons aan niets! De belangrijkste reden om het Treffen juist hier en op dit tijdstip te houden, was de balts van de Korhoenders. Volgens ons lid Jürgen Holzhausen, voormalig *ranger* in het Unesco biosfeerreservaat Rhön, wordt de kans deze nog te kunnen zien steeds kleiner aangezien de populatie Korhoenders ieder jaar verder afneemt. Ooit waren er meer dan 40 hanen gelijktijdig aan het baltsen, terwijl dat er nu met wat geluk nog een stuk of drie, vier zouden zijn.

Een verslag over onze ervaringen staat in het artikel over het Korhoen.

Tijdens de jaarvergadering op zaterdag kwamen, naast de normale vaste punten, onder andere ook nog de volgende zaken aan de orde:

Nieuwe uitgiften:

De nieuwe uitgiften rijzen de pan uit! In Rundbrief 144 werden 30 pagina's opgenomen terwijl er eigenlijk al 50 pagina's beschikbaar waren. Voor Rundbrief 145 zijn op dit moment al méér dan 90 (!) pagina's klaar of in bewerking. Een groot deel van deze

nieuwtjes betreft landen die je niet echt als serieus kunt betitelen: Togo, Tsjaad, Guinée-Bissau, Mozambique, Sierra Leone en ga zo maar door. En dan liefst ook nog als losse zegels én als minisheet. Er is dan ook besloten om de publicatie drastisch in te perken. Hoe dat er precies gaat uitzien is bij mij nog niet helemaal bekend, maar het zal er vermoedelijk op neer komen dat een keuze zal worden gemaakt tussen ófwel de minisheet ófwel de losse zegels. Van niet-serieuze landen zal hoogstens een lijst van de uitgiften gepubliceerd worden zónder enige afbeelding.

Jahrestreffen 2017 en 2018:

Het Jahrestreffen 2017 zal worden gehouden ergens in het grensgebied Nederland-Duitsland. Datum en locatie staan nog niet vast, maar het Zwillbrocker Venn en het Meinweggebied werden als mogelijkheden genoemd. Hans en Agnes van der Sanden en ondergetekende zullen zich met de organisatie gaan bezighouden.

Het Jahrestreffen 2018 zal worden gehouden in Mondorf (L). Daar wordt ieder jaar tijdens de Pinksterdagen een grote thematische tentoonstelling gehouden. In 2018 zal deze in het teken staan van Birdpex-8. Nadere details zullen later bekend worden gemaakt.

Peter van Nies

Jahressammlung 2016 Erbenhausen

Donderdag 21 april t/m Zondag 24 april,
Berghotel Eisenacher Haus, Erbenhausen

Donderdag 21 april

Rond 16.00 uur zijn de meeste deelnemers aangekomen en ontmoeten we elkaar in de tuin. In het zonnetje worden de laatste nieuwtjes uitgewisseld en worden 'oude' banden aangehaald. Na het lopend buffet- diner om 18.30 uur volgt het traditionele Tausch und Plausch. Vanwege de weersverwachting (sneeuw en hagel in het weekend) zal het programma van de dagen worden omgegooid. Zo wordt vrijdag de dag voor de vogelaars, met twee excursies en een natuur-lezing. Zaterdag zal er dan vooral aandacht zijn voor de filatelistische aspecten van onze hobby en voor de jaarvergadering.

Op zoek naar Korhoenders

Vrijdag 22 april

Deze dag moet het gebeuren!

Om 5.30 uur verzamelen we voor een tochtje naar de baltsplaats van de korhoenders, onder leiding van Jürgen Holzhausen. Jürgen was voor zijn pensionering ranger in en kenner van flora en fauna van het bioreservaat Rhön. We hebben geluk: vanuit de auto zien we 5 hanen bolderen, opspringen, het schitteren van hun witte veren, het af en aan vliegen. Een hen zit rustig in een boom de vertoning aan te zien. Luid en duidelijk zijn de geluiden van de mannen als wel het kaka-lachje van het vrouwtje te horen.

Na het ontbijt om 8.00 uur geeft Jürgen om 10.00 uur een lezing over het bioreservaat Lange Rhön en Schwarzes Moor, een moerasgebied binnen dat reservaat. Hij staat stil bij de geschiedenis van het gebied en het beheer en behoud van flora en fauna in vooral het Schwarzes Moor. De meesten bekijken daarna nog uitgebreid Jürgens thematische verzameling over het betreffende gebied en haar bewoners die hij ter inzage heeft neergelegd.

Na de lunch eerst wat van de omgeving genieten en dan om 15.00 uur verzamelen voor een wandeling over het ruim 3 km. lange knuppelpad door het Schwarzes Moor, weer onder de bezielende leiding van Jürgen. Nu kan hij verschillende aspecten van zijn lezing ‘in nature’ laten zien, beleven en toelichten.

Schwarzes Moor

Zaterdag 23 april

Buiten is het bar en boos, binnen genieten we van de diverse filatelistische presentaties. Een gedachtewisseling naar aanleiding van de presentatie van Herr Friemann over zijn bladen met het thema *Niet vliegende vogels*. Thema's als eilandbewoners, invloed voedselaanbod, vijanden, jongen, rui, functie van veren, enz... worden aangedragen voor een evt. uitbreiding. Herman Block presenteert enkele bladen met als onderwerp *Vogels in plaatsnamen*. De ochtend wordt besloten met prachtige films van Peter Oelke, o.a. over de bijeenkomst van vorig jaar. Hij kan het niet laten ook zijn grote liefde t.w. paradijsvogels te presenteren. Daartoe koos hij de vorm van een droom! Na de lunch biedt Damian Läge zijn lezing aan: *Aus dem Leben eines Schwans. Gedanken zu einem gar nicht so leichten Thema*. Hij doet dat in de vorm van een denkbeeldig?? plan. Vanuit twee vertrekpunten wordt de zwaan in al zijn aspecten beschreven en getoond: de zwaan in sprookjes tegenover het leven van de zwaan vanuit de zwaan bekeken. Daarna verloopt de *jaarvergadering* onder voorzitterschap van Damian Läge, bij verstek van Karl Heinz Neues, gladjes en vlot.

Zondag 24 april

De meeste deelnemers vertrekken al snel na het ontbijt vanwege het voorspelde slechte weer.

Enkele voor ons bijzondere waarnemingen:

Zwarte ooievaar, rode wouw, korhoen, bosuil, vuurgoudhaantje, groepje trekkende tapuit, koppel beflijster, kramsvogel, Europese kanarie, kruisbek, notenkraker.

Dimorfie bij vogels

Dimorfie is het verschijnsel dat binnen een zelfde soort twee groepen van individuen voorkomen die zich in bepaalde kenmerken van elkaar onderscheiden. In verreweg de meeste gevallen berust dit op het verschil tussen de geslachten, seksuele dimorfie. Het betreft hier niet de geslachtsorganen zelf, maar de morfologische verschillen in lichaamsvorm, lichaamsgrootte of lichaamskleur (1).

1. Eiderend, mannetje en vrouwtje.

2. Krooneenden paar

Als mannetjes en vrouwtjes, zoals bij eenden (2), duidelijk verschillen spreekt men van seksuele dimorfie. Lichaamskenmerken van seksuele dimorfie zijn grootte, kleur, snavel en vleugels. Vogels die broeden en jongen moeten grootbrengen vallen extra gemakkelijk aan roofdieren ten prooi. Daarom hebben de vrouwtjes van soorten waarbij deze taken geheel door het vrouwtje worden uitgevoerd, door natuurlijke selectie vaak een onopvallend uiterlijk ontwikkeld. De mannetjes hebben opvallende kenmerken die de herkenning door de vrouwtjes vergemakkelijken. De vleugelspiegel (3-4) van de mannetjes en vrouwtjes is bij eenden altijd een herkenningsteken voor soortgenoten. De vleugelspiegel wordt gevormd door de kleine slagpennen (armpennen).

3. De vleugelspiegel van de Wilde Eend is blauw.

4. De vleugelspiegel van de Wintertaling is zwart-groen.

Paartje Kleine Paradijsvogels

Paartje Goudvinken

Paartje Seychellen Paradijsvliegenvanger

Paartje Rode Kardinalen

Voorbeelden van duidelijke seksuele dimorfie

5. Giervalk, mannetje en vrouwtje

In sommige gevallen, zoals bij roofvogels, is er een duidelijk verschil in grootte, waarbij de mannetjes bijna altijd kleiner zijn (5). Bij de fazanten (6) zijn de hanen echter groter en hebben een veel opvallender verenkleed dan de hennen. Bij sommige soorten spechten hebben de mannetjes en de vrouwtjes verschillende snavels in lengte en vorm.

6. Mikado fazant

7. Huila

Bij sommige soorten is de seksuele dimorfie zo sterk dat lange tijd gedacht werd dat de mannetjes en vrouwtjes tot verschillende soorten behoorden. B.v. de Nieuw-Zeelandse Huila (snavelvorm)(7-8).

8. Huila

Er zijn soorten waarbij de seksuele dimorfie minder duidelijk is.

Bergeend, rode knobbel op de snavel van het mannetje.

Grote Gele Kwikstaart, mannetje met zwarte keelvlak.

Patrijs, roodbruine hoefijzervlek van mannetje.

9. Vrouwtje Rosse Franjepoot

Bij sommige soorten (9-10) zijn het juist de vrouwtjes die opvallend gekleurd zijn. Zij laten het broeden en opvoeden van de jongen aan de mannetjes over.

10. Vrouwtje Afrikaanse Jacana

Gedragsecologen dachten lange tijd dat de mate van seksuele dimorfie

11. Pimpelmees, man, vrouw of paar?

mede afhing van het gedrag, monogaam dan wel polygaam. Om dat vermoeden te testen, onderzochten ze soorten aan de hand van de kleurigheid van het

12. Gekraagde Lori paartje ?

verenpak, zoals dat door de mens wordt waargenomen. Inmiddels weten we dat dit naïef is. Vogels zien anders dan wij, omdat ze ultraviolet licht kunnen waarnemen. Als je onder ultraviolet licht naar vogels kijkt, blijkt dat bij veel soorten, waaronder de Pimpelmees (11) en diverse papegaaien (12), aanzienlijke verschillen waarneembaar zijn tussen mannetjes en vrouwtjes. Er is dus sprake van seksuele dimorfie. Dat zie je pas met ogen die ultraviolet licht kunnen waarnemen, zoals vogels.

12. *Hyacinth ara, mannetjes en/of vrouwtjes?*

13. *Kemphaan en hen*

Veel vogels krijgen in het voorjaar speciale verenpatronen en versieringen (kuiven, pluimen en lellen) om het baltsgedrag kracht bij te zetten. Reigers krijgen pluimen en futen en Kemphanen (13) beschikken in het voorjaar over verschillende versieringen om mee te pronken. De mannetjes van de Rietgors (14) hebben een groot deel van het jaar een eenvoudig bruin verenkleed. In het broedseizoen echter hebben ze een opvallende koptekening. Ze hebben een duidelijke zwarte keelvlek, wangen en voorhoofd. De Papegaaiduiker- man (15) krijgt op de snavel levendige rode, gele en blauwe kleuren tijdens het broedseizoen. Sommige vogels krijgen aan het begin van de winter een wit verenkleed zoals de sneeuwhoenders (16). De verkleuringen ontstaan door de kortere of langere daglengte tijdens het jaar.

14. *Rietgors man*

15. *Papegaaiduiker*

16. *Sneeuwhoenders*

De Red Bishop mannetjes hebben alleen in het broedseizoen een opvallend zwart/rood verenkleed.

Alleen tijdens het broedseizoen heeft de Paradijs Wida sierveren in de staart.

Het verenkleed van vele mannetjes eenden is bijna permanent veel kleuriger dan de vrouwtjes zijn eenvoudiger gekleurd. De mannetjes (17) houden hun prachtkleed de hele winter tot in de zomer. Vanaf midden zomer tot in de herfst ruilen de eenden. De mannetjes krijgen tijdelijk een op het wijfje lijkend eclipskleed. Tijdens deze periode kunnen eenden niet vliegen en zijn ze kwetsbaar. Dit zijn voorbeelden van seizoen dimorfie.

17. *paartje Smienten*

Hans van der Sanden

Het Korhoen

Zoals de meesten wel zullen weten, ben ik lid van de Motiefgroep Ornithologie, een Duitse vereniging die zich richt op het verzamelen van postzegels en andere filatelistische elementen die een relatie hebben met de vogelwereld. Eén keer per jaar wordt er een zogenaamd *Jahrestreffen* gehouden, een meerdaags evenement dat in het teken staat van zowel de ornithologie als de filatelie. Dit jaar was de plaats van handeling het Duitse plaatsje Erbenhausen in het Unesco biosfeerreservaat Rhön (Afb. 1).

Afb. 1

Het biosfeerreservaat Rhön

De Rhön is een Duits heuvellandschap (tot circa 950 meter hoogte), waarin op de grens van Beieren, Hessen en Thüringen (Afb. 2) het biosfeerreservaat is gevestigd. Onderdeel van het reservaat zijn onder andere enkele hoogveengebieden, bossen van de Zachte berk (*Betula pubescens*) en extensief

Afb. 2

gebruikte weilanden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in dit gebied veel bedreigde planten en dieren voorkomen, waaronder de Europese trollius (Afb. 3: *Trollius europaeus*), Zwarte ooievaar, de Wouw en het Korhoen (Afb. 4). Wij waren speciaal voor de balts van deze laatste gekomen, een gebeurtenis die in april zijn hoogtepunt heeft, maar steeds zeldzamer wordt: niet alleen in Nederland zijn de Korhoenders al bijna uitgestorven, in Duitsland gaan ze bijna net zo hard achteruit.

Afb. 3

Afb. 4

Afb. 5

Ruigpoothoën

Het Korhoen, ook wel "heidekip" genoemd, behoort tot de familie van de ruigpoothoenders. Hun poten zijn tot op de tenen van fijne veertjes voorzien, wij noemen dat "bekousd". Aangezien ze meestal in koude streken leven, helpt deze bevedering om de warmte vast te houden. Andere bekende leden van deze familie zijn het Auerhoen (Afb. 5) en het Alpensneeuwhoen, maar deze komen in ons land niet voor.

Afb. 7

Hoe zien ze er uit?

De hennen zijn, zoals bij veel bodembroeders, bruin gevlekt met wat zwarte en witte accenten en is daardoor nogal onopvallend (Afb. 6). Ze heeft een gevorkte staart. De hanen springen veel meer in het oog: ze zijn glanzend blauwzwart met een opvallende liervormige staart. Als ze hun staart spreiden is goed te zien dat de buitenste veren met een krul naar buiten uitstaan. De onderstaartveren zijn helder wit

Afb. 6

Afb. 8

en spelen tijdens de balts een belangrijke rol (Afb. 7). Op hun schouder hebben ze een kleine witte vlek en in de vleugel is een witte dwarsband zichtbaar. Boven ieder oog hebben ze een kale plek die tijdens de balts opzwellt en felrood wordt (Afb. 8).

De hennen hebben deze zogenaamde "koprozen" ook wel, maar die zijn beduidend kleiner. De haan is met zijn 50 tot 60 cm lengte en bijna 1,5 kilo gewicht duidelijk wat forser dan de hen die slechts 40 tot 45 cm lang is en ongeveer 1 kilo weegt (Afb. 9)

Afb. 9

De balts

Daar kwamen we dus voor, en we hebben het inderdaad gezien! Om half zes vertrokken we richting baltsplaats. Met slechts enkele graden nul en een snijdende wind was het niet bepaald aangenaam weer. Van gids moesten we in de auto blijven zitten om de hanen niet te verstoren, het autoraam mocht wel geopend worden waardoor we toch een goed op het schouwspel hadden. Het was de moeite waard!

Afb. 11

De hanen komen al vóór zonsopgang naar hun gemeenschappelijke baltsplaats, "bolderplaats" genaamd, die soms al vele jaren als zodanig gebruikt wordt, om met elkaar te wedijveren om de gunst van de hennen. Ze blazen en maken murmelende geluiden, proberen elkaar te imponeren

met
buigingen
en

spronggetjes

en flapperen met hun vleugels (Afb. 10). De staart wordt gespreid en opgezet en ze pronken met het opvallende wit van de onderstaartveren. Soms lijken ze elkaar aan te vallen (Afb. 11), maar tot ernstige verwondingen zal het niet gauw komen. De hennen kijken van een afstand toe (Afb. 12), laten van hun aanwezigheid blijken door een vrij luid "kok-kok-kok" en als een haan hen

Afb. 10

boven
onze
maar
zicht

Afb. 12

bevalt, vliegen ze met hem weg.

We zagen in totaal vier hanen (Afb. 13: *Privépostwaardestuk Deutsches Reich*) en slechts één hen. Volgens onze gids waren dat er nog niet zo lang geleden vele tientallen. Eén van de hanen probeerde zijn kunstje nog boven in een boompje (Afb. 14) maar dat maakte weinig indruk op de hen. Na ruim een uur, toen er nog maar weinig actie was, vertrokken we weer. De twee Zwarte ooievaars en een groepje Beflijsters die we op de terugweg zagen, zorgden voor een mooie afsluiting.

Voortplanting

In mei-juni maakt de hen een kuilte op de grond waarin 6 tot 10 eieren worden gelegd. Zij bebroedt deze gedurende een kleine 4 weken in haar eentje, waarbij haar schutkleur goed van pas komt. De jongen zijn nestvlinders en verlaten het nest zodra alle eieren zijn uitgekomen. De hen begeleidt hen vervolgens op zoek naar voedsel (Afb. 15: *Hazelhoen met kuikens, eveneens*

Afb. 14

Afb. 13

behorend tot de ruigpoothoenders). In tegenstelling tot volwassen vogels hebben de kuikens vooral behoefte aan dierlijke eiwitten, insecten dus. Door verschillende oorzaken (o.a. vergrassing en verdroging) is het insectenaanbod echter sterk afgenomen, waardoor de kuikens het tegenwoordig erg moeilijk hebben. Slechts een klein deel zal het eerste jaar overleven.

Afb. 15

Voornaamste reden voor de achteruitgang lijkt de verdwijning van zijn broedbiotoop en de kuikensterfte door de hierboven genoemde oorzaken.

Sinds enkele jaren worden er jaarlijks Korhoenders uit Zweden bijgeplaatst op de Sallandse Heuvelrug: de Provincie Overijssel heeft vergunning verleend om er tot 2021 jaarlijks maximaal 25 bij te plaatsen. Gezien de resultaten tot nu toe, vrees ik dat het vergeefse moeite zal zijn.

© Peter van Nies

Hoe ziet hun toekomst er uit?

Nou, eerlijk gezegd, heel somber. In ieder geval in ons land en vrijwel zeker ook in de Rhön. De tijd dat we ze hier (Afb. 16: Hoenderloo, genoemd naar de Korhoenders die daar eens voorkwamen) en in Duitsland nog overvloedig zagen, ligt inmiddels ver achter ons. Volgens Vogelbescherming Nederland waren er in 2012 nog maar welgeteld twee broedparen in ons land! Begin april van dit jaar zouden er nog zeker 7 baltsende hanen op de Sallandse Heuvelrug te zien zijn geweest, de enige plaats in ons land waar ze nu nog voorkomen.

Afb. 16

Twee baltsende Korhanen, een hen kijkt belangstellend toe

Een boek over vogelpostzegels *(de exacte titel ligt nog niet vast)*

Tom Loorij heeft al ruim 10 jaar een goed contact met Peter Müller (PM). PM is in het dagelijkse leven docent Engels op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, maar heeft o.a. ook op de Rietveld Academie voor Beeldende Kunsten gestudeerd. In 2016 gaat hij met pensioen.

PM heeft grote ervaring met het organiseren van tentoonstellingen, vooral met een kunstzinnig aspect en is al jaren in de ban van de Huismus en vogels in het algemeen. Hij heeft ook goede contacten in de uitgeverijwereld en al drie boeken op zijn naam staan over de Huismus. Een daarvan verscheen ter gelegenheid van een grote tentoonstelling in 2 natuurmusea in Rotterdam en Leeuwarden over de Huismus. Op die tentoonstellingen presenteerde Tom een grote vitrine met alle postale elementen over de Huismus en in het begeleidende boek een hoofdstuk onder de titel “de Huismus met een gekarteld randje”. Dit artikel werd bekroond met de L.H. Tholen Trofee voor de beste filatelistische publicatie in een niet-filatelistisch tijdschrift.

PM was ook medeorganisator van een grote tentoonstelling over de Ooievaar in den Haag, waaraan Tom wederom zijn medewerking gaf met een filatelistische presentatie over de Ooievaar.

PM raakte door Tom geheel begeistert van vogelpostzegels als kunstzinnige uiting en vroeg Tom na te denken over de publicatie van een boek over vogelpostzegels.

Dit resulteerde in een voorstel voor een boek waarin vogelzegels van de ca. 260 meest algemene vogelsoorten (broedvogels en niet-broedvogels) worden opgenomen. De zegels zullen sterk vergroot worden weergegeven en er komt een korte begeleidende tekst over de betrokken vogelsoorten (wijze van voorkomen, biotoop, aantal broedparen, trekbewegingen en evt. trend in aantal) en een filatelistische tekst over de zegel (jaar en land van uitgifte, wijze van uitgifte, bijv. losse zegel, in strip of vel, doel van uitgifte, ontwerper en evt. bijzonderheden over de zegel).

Hierbij zal het accent gelegd worden op de artistieke schoonheid van de vogelzegel en waakt Tom ervoor dat het een zo natuurgetrouw mogelijke afbeelding betreft en dat het een zegel is uit filatelistisch betrouwbare landen. Tom bepaalt voor een belangrijk deel de keuze welke zegels worden opgenomen. Voor soorten waarvan geen zegel beschikbaar is, zal een persoonlijke zegel ontworpen worden. Enkele soorten zullen ter afwisseling gepresenteerd worden d.m.v. een ander filatelistisch element bijv. (postzegelboekje, aerogram of geïllustreerde enveloppe). PM heeft de eindredactie, maar Tom is verantwoordelijk voor de inhoudelijke juistheid van de ornithologische en filatelistische tekst.

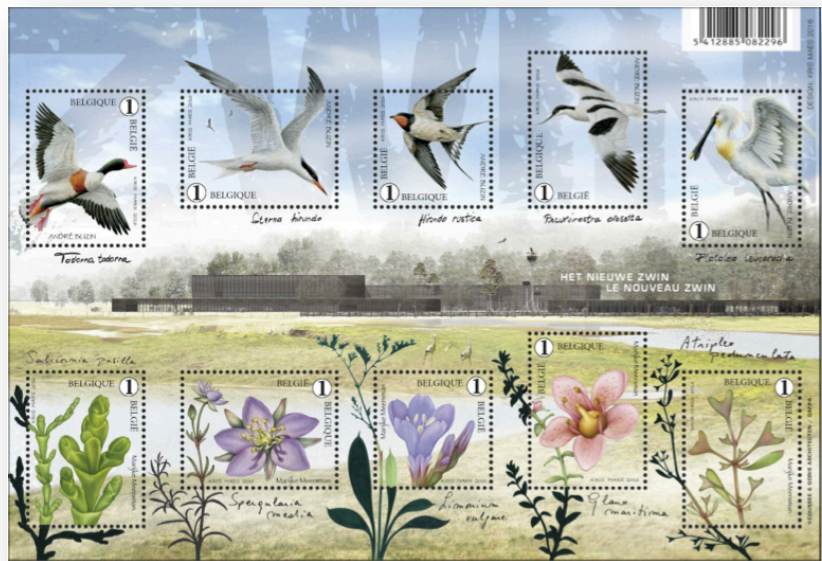
Het wordt een vierkant boekje (ca. 20 x 20 cm) waar op de linkerbladzijde de tekst komt en rechts de uitvergroting van de zegel. De oplage zal 1500 exemplaren zijn en afhankelijk van de wijze van vormgeving zullen de kosten tussen de 20.000 en 40.000 euro bedragen.

PostNL is zeer geïnteresseerd, wil een financiële bijdrage geven en zal in 2017 een uitgifte verzorgen over vogels. Een bekende Nederlander op natuurgebied verzorgt het voorwoord, een museum heeft belangstelling getoond om een tentoonstelling rond de verschijning te verzorgen. Op dit moment is er zekerheid van een toezegging van 5.000 euro, maar er zijn al meer vrij zekere toezeggingen van een onbekend bedrag. De verkoopprijs zal ca. 20 euro bedragen. Bij voorintekening kan een korting van ca. 15% worden verleend. PM verzorgt de fondswerving, de uitgever, de ontwerper (reeds gevonden) en de PR, Tom heeft een zware inbreng wat betreft de inhoud. Het is de bedoeling dat het boek eind 2016, begin 2017 zal verschijnen.

Tom Loorij

ORNIFLANDRIA

U kon het al lezen in de vorige cb – er komt alweer een prachtig velletje “Het Nieuwe Zwin” uit met vogeltjes van André Buzin, nu samen met bloemen van Marijke Meersman (ook bekend van de zelfklevende reeks vlinderpostzegels). Deze gaan in voorverkoop op de nationale tentoonstelling in Roeselare (in de provincie West-Vlaanderen). Dit nationaal kampioenschap voor filatelie gaat door van 10 tot 12 juni

in het Fabriekspand (Veldstraat 59 in Roeselare). Niemand minder dan Noël Pattyn is betrokken bij de organisatie – hij is verantwoordelijk voor de BIN-room. Ook bij de deelnemers zijn er heel wat bekende gezichten. Behalve Noël Pattyn met zijn “roofvogels”, zal ook Bernadette Mestiaen er haar “schoentjes”-verzameling tonen en Roger Van Laere zijn tweede grote verzameling over de Peruviaanse prehistorie. Last but not least Niko Van Wassenhove die er voor het eerst (en misschien voor het laatst, zo laat hij weten) alle zes zijn éénkaderverzamelingen zal tonen: De Steenarend / De Valkerij / Flamingo’s / Sternen / De Familie Ruigpoothoenders / De Slechtvalk. U komt toch ook?

Artikelnummer 360761
Schilderijen Erik van Ommen
Ontwerp Peter de Jong

Van 11 tot 26 juni vindt terzelfdertijd in Het Nieuwe Zwin (Knokke, ook in de provincie West-Vlaanderen) een tentoonstelling plaats met tekeningen en schilderijen, voornamelijk van vogels. Het bezoekerscentrum Het Zwin was lange tijd gesloten en heeft een volledige facelift gekregen. Het wordt nu heropend als Het Nieuwe Zwin.

Het moet niet altijd de Belg Buzin zijn. Eén van mijn meest geliefde vogeltekenaars is de Nederlander Erik van Ommen. Ik ben dan ook zeer blij met het velletje “Griend: vogels van het wad” postnl heeft uitgegeven. Hopelijk is dit niet de laatste creatie van de vogeltekenaar van Ommen voor postnl (zie ook kaftje van het prestigeboekje op de eerste bladzijde van deze cb).

kobra (Koenraad Bracke)